

120113/9594. 7339/2 STEVO
28.6.2021

KRAJSKÝ
PAMIATKOVÝ ÚRAD
NITRA

Naše číslo: KPUNR-2021/12055-5/51017/ULR

Vybavuje/kontakt: Ulrychová 037 24 51 862

Nitra, dátum: 24. 06. 2021

Krajský pamiatkový úrad Nitra, podľa § 11 odseku 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len pamiatkový zákon) ako vecne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy a podľa § 9 odseku 5 citovaného zákona ako miestne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 46 zákona číslo 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie

Krajský pamiatkový úrad Nitra podľa § 32 odseku 5 a 7 pamiatkového zákona po preskúmaní žiadosti mesta Nitra o vydanie rozhodnutia o zámere úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území, predloženej dňa 28. 05. 2021 Mestom Nitra, Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 80/60, 950 06 Nitra, ktoré je podľa listu vlastníctva č. 3681 vlastníkom parcely č. 2123 katastrálne územie Nitra, ktorá je situovaná v pamiatkovej zóne mesta dospel k záveru, že práce predpokladané v zámere úpravy nehnuteľnosti, ktorých predmetom je projektová príprava rekonštrukcie fontány pred budovou Krajského súdu v Nitre, úprava príľahlých spevnených plôch, doplnenie mobiliáru a revitalizácia príľahlých zelených plôch sú z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom **prípustné** a pre prípravu a vykonanie tohto zámeru určuje **nasledovné podmienky**:

- Konceptia architektonického riešenia celého priestoru pred budovou Krajského súdu v Nitre (trasovanie a rozsah spevnených plôch a tiež hmoty zelene) musí vychádzať z dochovaného návrhu záhradného architekta Ing. J. Vaněka z roku 1927.
- Obnova fontány, to zn. rekonštrukcia technológie i samotného telesa fontány, je prípustná ako dočasné riešenie v modernom, minimalistickom výraze.
- V zmysle § 32 ods. 9 pamiatkového zákona je vlastník povinný prerokovať projektovú dokumentáciu alebo jej zmenu v priebehu jej spracovania s krajským pamiatkovým úradom z hľadiska zachovania pamiatkovej hodnoty pamiatkového územia.
- V zmysle § 32 ods. 8 pamiatkového zákona môže projektovú dokumentáciu obnovy a projektovú dokumentáciu úprav nehnuteľnosti v pamiatkovom území spracovať len fyzická osoba autorizovaná podľa osobitného predpisu.
- Krajský pamiatkový úrad Nitra k projektovej dokumentácii obnovy fontány a jej okolia vydá osobitné záväzné stanovisko, ktoré bude spolu s projektovou dokumentáciou záväzným podkladom realizácie zámeru.
- Na realizáciu predpokladaných prác vymedzených vo výrokovej časti rozhodnutia nie je potrebné vykonať pamiatkový výskum.

Štátny pamiatkový dohľad v zmysle § 11 ods. 2 pís. a) pamiatkového zákona na úseku ochrany pamiatkového fondu bude vykonávať Krajský pamiatkový úrad Nitra.

Podľa § 44a pamiatkového zákona toto rozhodnutie stratí platnosť po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti, ak v tejto lehote nebude vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

K zámeru obnovy fontány na parcele č. 2075/1, katastrálne územie Nitra sa tunajší úrad nevyjadruje, nakoľko parcela nie je situovaná v pamiatkovom území.

Odôvodnenie:

Podkladom pre vydanie rozhodnutia o zámere úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území bola žiadosť Mesta Nitra, zápisnica z rokovania č. KPUNR-2021/12055-5/51014/ULR zo dňa 21. 06. 2021 a interný list č. KPUNR-2021/12055-3/51009/ULR zo dňa 03. 06. 2021.

Námestie pred budovou Krajského súdu v Nitre, parc. č. 2123, k. ú. Nitra, má charakter tzv. parkového námestia, ktoré bolo po prvýkrát koncepcne upravené po výstavbe budovy súdu v rokoch 1901 – 1903 (arch. István Kiss) ako jeho predpolie s reprezentatívnym prístupom a zároveň ako jeho rozptylová plocha. Najhodnotnejším riešením však bolo až koncepcné urbanisticko-architektonické a sochárske riešenie, ktoré vzniklo v roku 1927 z iniciatívy 7. pešieho pluku Československej armády, tzv. „tatranského“. Jeho ťažiskovým prvkom bol pomník T. G. Masaryka a padlých legionárov pluku, ktorí padli vo vojne počas I. svetovej vojny. Monumentálnu bronzovú plastiku prezidenta republiky vytvoril významný český sochár Otto Gutfreund (1889 – 1927). Autorom architektonického riešenia pomníka bol český architekt Vojtěch Kerhart (1892 – 1978) a parkovú úpravu námestia navrhol záhradný architekt Josef Vaněk (1886 – 1968). Architektonicky riešené podstavce pomníka zhotovila nitrianska kamenárska firma Juhari. Socha prezidenta republiky je jediným originálom z troch odliatkov, ktoré sochár vyhotovil pre mestá Nitra, Kroměříž a Poděbrady. Exempláre pre Kroměříž a Poděbrady boli zničené a obe české mestá po novembri 1989 pristúpili k reinštalácii pomníkových plastík (Kroměříž v r. 1993 a Poděbrady v r. 2008). S prestávkou v rokoch 1937 – 1947, kedy bola socha T. G. Masaryka odcudzená a prevezená na územie Nemeckej ríše ako vojnová korisť a na jej mieste umiestnená socha M. R. Štefánika z Levíc, odkiaľ bola z bezpečnostných dôvodov prevezená po Prvej viedenskej arbitráži, bol tento koncept zachovaný až do roku 1949, kedy sochu T. G. Masaryka deponovali. V roku 1953 bolo námestie prebudované a premenované na Nám. 1. mája, pričom bol odstránený uprázdnený podstavec po soche a na jeho mieste vytvorený kvetinový záhon v tvare päťcípej hviezdy. Námestie administratívne zaniklo v roku 1962, keď sa stalo súčasťou Dolnotabánskej ulice, po zbúraní zástavby mestskej časti Tabáň a zániku Dolnotabánskej ulice, súčasťou Štúrovej ulice. Koncom 70. rokov 20. storočia došlo k poslednej zásadnej úprave priestoru kedy získal súčasnú podobu s centrálnou situovanou fontánou. Časť pomníka, horizontálny blok z čiernej žuly s bronzovou tabuľou s menami padlých legionárov, bol z osi budovy súdu presunutý do severovýchodnej časti parcely a recyklovaný na pomník obetiam leteckého bombardovania mesta 26. 3. 1945, originálna socha T. G. Masaryka, reštaurovaná v roku 1989, ktorá je vo vlastníctve Mesta Nitry a od roku 2012 je evidovanou pamätihodnosťou Mesta Nitry, je v súčasnosti dočasne zapožičaná v kaštieli v Topoľčiankach.

Podmienky formulované vo výrokovej časti rozhodnutia sú v súlade s podmienkami rehabilitácie verejných plôch a priestranstiev v zmysle materiálu „Zásady ochrany Pamiatková zóna Nitra, KPÚ Nitra, 2015“, ktoré sú strategickým dokumentom pre ochranu pamiatkových hodnôt predmetného územia. Existujúca úprava predpolia budovy súdu je z pohľadu ochrany pamiatkových hodnôt územia novotvarom bez pamiatkových hodnôt, jej rehabilitácia by mala vychádzať z podoby pôvodnej úpravy z roku 1927. Z týchto dôvodov stanovil Krajský pamiatkový úrad Nitra podmienku koncepcnej obnovy na základe dokladovaného pôvodného historického stavu vo vzťahu aj k okolitým národným kultúrnym pamiatkam, v teraz plánovanej etape prác je možné realizovať ako dočasné riešenie obnovu fontány.

Vzhľadom k týmto skutočnostiam rozhodol orgán ochrany pamiatkového fondu tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, t. j. na Krajskom pamiatkovom úrade Nitra.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

PhDr. Peter Jurkovič
riaditeľ

Doručuje sa:

Mesto Nitra, Mestský úrad v Nitre, Odbor životného prostredia, Štefánikova tr. 60, 950 06 Nitra, IČO 00308307